

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-FÉLE HÁZ).

HOVÁ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK.

KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP ES CSÜTÖRTÖKÖN.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	12 K.
Fél évre	6 K.
Negyed évre	3 K.

→ EGYES SZÁM ÁRA 12 FIL. ←

KIADÓHIVATAL:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-FÉLE HÁZ)

HOVÁ AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN VÉTELTNEK FEL.

Hull az áldás.

Hull az áldás. Most vágják a rozsot. Mikor estelente a kiscgazda, a magyar paraszt, fáradtan vonszolja maga után a vén bögő gereblyét, elgondolkozik: Hát a buza?

Hogyan fizet majd a buza? Mert a rozs csak rozs; a buza meg buza. Ha jó a buza, akkor minden jó.

A magyar ember hét szűk esztendeje nyolcz szűk esztendő volt. Végre az idén másként lesz. A hivatalos jelentés azt mondja, hogy a idén 42—43 millió méter-mázsza buza lesz. Pedig a hivatalos jelentés rendszeren kevesebbet mond, hogy ne csalatkozzék a nép. Ha mond 42 — akkor bizonyosan lesz 45. Pedig tavaly csak 33 millió mázsza termett.

Hát lesz az idén bor, buza, békesség. Azaz, hogy lenne, ha a bort jó előre el nem vitte volna a fagy; de legalább nagyobb lesz a békesség, így bortalanul.

Békesség, boldogság itt talán azonos jelentésűek. Hát tavaly azt mondtuk, hogy nem boldog a magyar, mert csak 33 millió mázsza buzája termett. De boldog lesz-e a magyar az idén, mikor 45 millió mázsát tölt zsákba?

Bizony az volna, ha az a 45 millió mázsza buza a magyaré maradna. De elvisszik. Nagy, egyelőre legyőzhetetlen bajok állnak még ennek a boldogságnak utjában.

A magyar learatja, ele-épelel, zsákba rakja az eladni valót; az élelemre és magának valót pedig elteszi a magtárba. Az eladni valót pedig megveszi az osztrák. Egyedül az osztrák, senki más. Itt nincs verseny, a magyar egyedüli piacát úgy hívják, hogy Ausztria. És Ausztria ad annyit a buzánkért, a mennyit akar. Ő pedig eladja jó áron.

Ha nincs buza, jó az ára; ha van, akkor olcsó. De ha van ára, és van is a magyar parasztnak mit eladnia, akkor is olcsóbban adja, el mint mondjuk, az orosz vagy az amerikai. Pedig nekünk is terem olyan buzánk, mint nekik; mi is vágunk olyan rendet, mint ők.

Ez az egyik baj:

Mikor aztán a kiscgazda kezébe kapja a kis pénzcsekjét; akkor jön a többi átok. Már lesnek rá. Mikor a faluvégen jön, már rátörnek. Először is a végrehajtó az adóhátralékért. Akkor aztán jön a takarékpénztár egy kis kamatért; végül pedig a boltos

meg a koresmáros. Mikor mindezeket kifizette, üres a nagy erszény. Marad egy kis rézpénz pálinkára.

Annak a ringó rengetegnek, a mely oly büszkén himbálódzik az esti szélben, ez a sorsa. A magját elviszi a német, az árát megint a német, quótára, a takaréka kamatra és a koresmáros az adósság fejében. S mire újra megéri a buza, megint lesz adóhátralék, fizetetlen kamat és adósság.

Az idén is hiába termett 45 millió mázsza buza, mert sok az adóhátralék, sok az adósság. Szóval a magyar most sem lesz boldogabb. Most sem föl vasárnap minden parasztnak a fazekában egész tyúk. Pedig ha a kiscgazda jól arat, akkor az egész ország jól arat. Jó részt az arató, pénzt kap az iparos, a boltos, a koresmáros.

Mondom, ha 12 millió mázsával több is a buzánk, mint tavaly; az idén sem eszünk több húst, csak egy kicsit több adósságot fizetünk ki!

Ha, nem tetszik elhinni; tessék megnézni az ujságban, mi az ára a magyar buzának (az orosz és az amerikai is tessék megnézni!) és tessék megnézni az adófőkönyvet. Továbbá tessék megkérdezni az

AZ „ESZTERGOMI LAPOK” tárczája.

Egy különös éjszakán.

— Az „Esztergomi Lapok” eredeti tárczája. —

Irta: Bergse V.

Fordította: Edelényi Szabó Dénes.

De milyen különös képet nyújtott a malom sokféle kerekével, melyek a kvarcz őrlésére szolgáltak, lámpám bizonytalan fényének világításában! Már itt kezdett fogyni a bátorságom, amint a nehéz, nedves levegőt lélegzettem, de neki bátorodtam, megigazítottam a lámpámat és felnyitottam a negyedik udvarba vezető ajtót a kulccsal. Pár lépéssel a negyedik udvar közepén voltam s néhány pillanat múlva a kerítésnél.

A magas fekete palánk egészen le volt döntve. A szobrok, deszkák, léczek rendetlenül hevertek egymás mellett, s a talaj mélyen fel volt ásva, hogy új kerítéssel válaszzák el a holtaktól az eleveneket. A barátságatlan magány megborzasztott, önkéntelen megállottam, hogy a helyzethez alkalmazzam magamat. Hídeg, viharos éjszaka volt. A felhők mint rongy darabok futkostak a hold előtt, úgy, hogy a temető fehér keresztjei, a sarkövei hol egészen, majd félig megvilágítva voltak előttem. A szélvész nagy robajjal futott végig a sirok között, a lombjuk vesztett hársak ágai közt suhogott, aztán sóhajtáshoz hasonló hangot hallatott a bokrok között, a templom sarkánál megfordult, végig

szaladt a templom tetején, s fület sértő lármát okozva, forgásba hozta a szélkakast.

Balra néztem — a holdfényben különös fehér alakokat láttam, melyek hullámszerűen mozogtak. — „Fehérruha!” mondtam magamban semmi egyéb mint fehérruha. Csunya szokás, a temetőben szárogatni a ruhát, egy cikket kellene írni erről a „Rendő”-be.

Jobbra néztem, alig két lépésre volt egy halom csont. Oda mentem lámpával, kinyújtottam jobbomat a csontok felé, a csontkupacban mozgott valami, s valami puha meleg tárgy érintette a kezemet.

Össze borzadtam. „Patkány” mondtam magamban. „Semmi más, mint temető patkány, kövér, vén temető patkány. Istenem, úgy aggódom, de nem akarok félni, hisz nevétséges volna. De hol az ördögbe van egy-egy ép kar. Egyetlen ép sem volt ottan.”

Lázás sietséggel és remegő térdel kuttattam át egyik csomót a másik után. Lámpásom lángja lobogott a szélben; majd hirtelen el is aludt és mikor a meleg, büzös fagygyűszagot éreztem, majdnem elájultam, összeszedtem magamat, pár lépést előre haladtam, s a temető végén, a szomorú körís alatt egy majdnem ép koporsót pillantottam meg.

Oda mentem, láttam, hogy régi divatu, nehéz, de már félig elkorhadt deszkából készült, s hogy a földén ércslap van, már majdnem egészen elkopott írással. Az egyik vége annyira el volt rothadva, hogy feszítő vassal, könnyen bemehettem.

Körülnéztem, — közelemben volt, több áson kívül egy csákány. Fogtam az egyik

ásót, a deszkák közé tettem, s erre a koporsó tompa roppanással szétment.

Félre fordított fejjel nyultam oda, tapogattam, megtaláltam a csontváz egyik karját, s hatalmas rántással leszakítottam a törzsről. De ez által el vált a fej is s a másik pillanatban már lábamhoz gurult.

Megfogtam, vissza akartam tenni a koporsóba, s ekkor szemüregében zöldes foszpor-szerű fényt láttam, mely időnként eltűnt. Örült félelem szállott meg e pillanatban, fölnéztem tekintetem az egész szemben lévő házson egyetlen világos ablakra esett.

Félmeztelen, felezicizomázott, nőszemély ült ott majdnem egészen elégett gyertya mellett. Lenéztem, a szemüreg még mindig villágitott, sőt még erősebben mint előbb. A dolognak természetes magyarázatát kellett adnom magamnak, különben éreztem, megbolondulok az ijedségtől.

Ujból fölvettem a fejet, de sohasem szerettem a mulandóságról oly mély benyomást, mint a pillanatban. A koponya minden nyílásából, hajlásából, száz meg száz undorító nedves rovar nyüzsgött, melyet szának neveznek, s néhány nagyon fényes, természetudósok által géophylaknak nevezett cserlábú tekergőzött a szemüregben. Önkéntelenül eszembe jutottak Heine szavai és majdnem akaratom ellenére, mintha nem tudnék már akaratomnak ura lenni, kényszeríttem ismételni azokat a félelmetes sorokat;

„Láttam a holtakat
Ottan fe üsznek lenn szűk koporsóban;
Kezüik összetéve, nyitva nagy szemük;
Fehér a ruhájuk, s arcuk is fehér
S ajkukon maszkálnak sarga fergék.”

esztergomi takarékpénztár óberbuchhalt rét és a külső koresmárosokat.

Tetszik ismerni azt a találós kérdést, hogy melyik volt előbb, a tyúk-e vagy a tojás? Ember legyen, aki megfelel rá. Így van a magyar ember is a buzával. Igen összenőttek. A tyúk tojja a tojást, a tojásból lesz a tyúk; a magyar ember veti a buzát, a buza adja a kenyeret, a miből áll a magyar ember. De miként az Isten képeére lön teremtve az ember; úgy hasonlít a magyar emberhez a buza. Büszke, hegyes a bajusza; egyenes, szálás az állása. Ha estefelé a tücsök rágyújt a nótára, a lány szellőben tánczra kerekedik és magához szoritja kékszemű párját, a harmatos buza virágot. Itt hullatja el a magyar földön a virágát, de a gyümölcsét elhordják messze idegenbe, ép úgy, mint a magyar embert. . .

Szilveszter.

Iskoláink.

III. A reáliskola.

Az államilag segélyezett községi reáliskola az utóbbi két év alatt teljesen újjászületett. A tanári kar csupa fiatal, új erőből áll. A régi gárdát ma már csak az új igazgató, *Nemtsák János* dr. képviseli. Az idén is, a régi buzgó gárda két kitűnő tagjától bucsuzik az intézet, *Obermayer György*, a volt igazgató, 41 évi kitartó tanárkodás után megérdemelt nyugalomba vonult; *Bellovits Ferencz* pedig hosszú szenvedés után elhunyt.

E két kiváló férfitől, a kinek hireneve városunkon túl is ismerős, bucsuzik el a tanári kar az értesítő elején. Mindkettő nagy veszteség az intézetnek.

Az értesítő nyújtotta kép azonban messze elmarad a főgyimnásium és tanítóképző intézetétől. Szomorúan kellett tapasztalunk, hogy az iskola arányai minden tekintetben igen ki-

Alig hallottam saját szavamat, úgy megborodtam, visszadobtam a koponyát a koporsóba, átugortam a legközelebbi csontkupaczkot, annyit időt sem vettem magamnak, hogy a lámpát fölvettem volna, mintegy ördögötől ürve átrohantam a sötét malmon, hol azt hittem, hogy a kereket zörögni hallok és csak a gyár nagy udvarán mertem megállni. Itt aztán megmostam a magammal hozott kart a szökőkút vizében és ruházatomat rendbe hoztam. Zsákmányomat felső kabátom alá rejtettem, intettem az öreg portásnak, ki dörögve nyitott ki a kaput, és pár pillanat múlva véleményem szerint nyugodt arckifejezéssel léptem szobámba.

— Mi az ördög baja van, kis Simsen, kérdé Sölling, alig hogy beléptem. Csak nem látál kísérteteket, vagy talán macskájában szenvedsz? Sokáig oda voltál. Mindjárt éjféli.

— Simsen beteg — mondja Nansen. „Adj neki egy pohár vizet, még mielőtt elájulna.

— Ne töltsd nagyon tele, mondta egy másik Simsen, ma este már nem bír el sokat.

Most én rajtam volt a sor, hogy diadalmaszkodjam. Gyorsan visszahajtottam felső kabátomat és minden szó nélkül oda tettem zsákmányomat az asztalra.

Ördög-pokol, kiáltá Sölling, anatómusi lelkesedéssel. — Milyen karra tettél szert? Simsen tudja, mit csinál. Nézzétek, milyen pompás leánykart hozott magával. Nézzétek meg ezt a kezét! Milyen finom, kicsiny, és milyen épen megmaradt. Meg vagyok győződve, hogy a 6 sz. kesztyű illik rá. Isten tudja, ki csokolgatta és csirógatta ezt egykor.

A kar általános csodálkozás közepette kézzel kézre ment, minden szóval, megjegyzéssel mit hallottam, nőtt a magam iránt érzett undor és megvetés. Egy női kar! . . . Milyen nő lehetett? Bizonyára szép, fiatal,

csinyesek. Nem találtunk semmiben sem nagy eredményeket. Ki a hibás, nem tudjuk. A tanári kart semmi tekintetben sem lehet vádolni. Az megtette kötelességét. Talán a közönség érdeklődése csekély, talán a pénz kevés; de valami hiba bizonyára van.

Mindenekelőtt igen csekélynek találjuk a tanszerek gyarapodását. Alig egy-két eszköz beszerzését látjuk. Pedig nem igen hisszük, hogy valami pótlást nem igénylő gyűjtemények lennének. Abban meg az igazgatót hibáztatjuk, hogy nem jelzi, melyik gyűjtemény mit tartalmaz? Csak néhány számocskát kívánánk, mert a nagy közönségnek joga van ahhoz, hogy erről is tudjon.

Határozottan megróvni való, hogy az ifjúsági könyvtár egyetlen művel sem szaporodott. Miért? Az esztergomi reáliskola növendékeinek nincsen szüksége az újabb irodalmi termékek ismeretére? A segélykönyvtár 80 kötetel gyarapodik, pénz is volna; de az ifjúság szellemét művelni — a tankönyvek bevégatásán kívül — úgy látszik fölösleges. Az igazgató számadása erre vonatkozólag így hangzik:

Az ifjúsági könyvtár részére (!) befolyt a folyó tanévben 240 k. — f.
maradvány a múlt tanévről 206 „ 36 „
Összes bevétel: 446 k. 36 f.

Tankönyvek beszerzésére (!?) fordított: 140 „ 22 „

További számadásra maradt igazgatói kezelésben: 306 „ 14 „

Minden iskolában van bizonyos mérsékelt összeg, (2 kor.) melyet a tanulók ériesítő és könyvtár használati díj címén a beiratkozásnál fizetnek. Ez alól még a tandíjmentesek sem menthetők föl. Ez, — hisszük megvan az esztergomi reáliskolában is; s úgy gondoljuk, hogy az az évi 240 kor. s a múlt évi 206 korona is ebből folyt be. De miért maradt meg jó része az idén is, meg a múlt évben is? s miért fordított abból tetemes összeg (140 k.) segélyezésre, mikor ennek az összegnek más a rendeltetése, s miért nem gyarapodott az ifjúsági könyvtár egyetlen könyvvel is? Igen szeretnénk, ha ebben a kérdésben nyilatkoznék

fivérei büszkesége, szülei gyönyörűsége. Hamar oda lett, gondos kezek ápolták, gyöngéd gondolatok és vigasztaló remények virrasztottak beteg ágyánál. Nyugodtan, csendesen aludt el, s azt a békességet, mely életén át kísérte, a halálban is megakarták neki adni, ezért készült koporsója nehéz vastag tölgyfából. S ez a kéz, mely oly barátságosan integetett bucsut, mely annyi szeretetteljes kézzelvitást viszonzott, s melyet annyira nélkülöztek, most itt fekszik boncasztalon, dohányfüsttől körülveve, kiszolgáltatva a kíváncsiak tekintetének, a legdurvább tréfa tárgyává téve. Istenem, milyen undorító volt mindez!

— Hallod, — mondta Sölling, midőn az általános lelkesedés megszűnt, — szeretném megkapni ezt a kart. Chlormésszel megfehérítve és bemázolva, gyönyörű példány lesz. Ezt magammal viszem.

— Nem, — törtem én ki — azt nem engedem meg. Igazságtalanság volt tőlem, hogy elhoztam a temetőből. Azonnal visszaviszem és visszateszem a helyére.

— Hallottátok? kiáltá Sölling a többiek hangos kacaja között. — Simsen a szó szoros értelmében cadaverhyricus lett. Meg kell szereznem ezt a kart, bármibe kerüljön is.

— Erre nincs jogod, — toldta hozzá Niels Daae. — A földben lett találva, lelt dolog, nekünk többieknek is annyi jogunk van hozzá mint neked.

— Vegye ki belőle mindegyik a maga részét — szolt a társaság egy tagja.

— Azt én nem engedem meg, szolt Sölling, — a leggyalázatosabb Vandalismus volna, ezt a kart szétszúzni. A mit az Isten összeragasztott, ezt az emberek ne válasszák szét, tette hozzá pathetikusan.

— Elárverezzük, — kiáltott Niels Daae,

az igazgatóság, s még jobban szeretnénk halni az ígéretet, hogy ez a jövőben nem lesz így.

Az intézet jötevői is igen kevesen vannak. Igen mostoha fia a reáli-kola az esztergomi közönségnek. Az összes jövétemények értéke 769 koronára rúg, melynek legnagyobb részét a város által elengedett tandíjak teszik (623 kor.) Azonkívül a takarékpénztár adott a reáliskolai alap növelésére 200 koronát. Ösztöndíjat egyetlen tanuló húzotta.

A segítő — egyesület működése sokkal dicsegetesebb. Az ideai bevétel összege 1171 kor. 27 fill., melyből 31 tanuló kapott ruhasegélyt 396 korona értékben. Az egyesület tiszta vagyona 10,257.39 korona.

Sajnáljuk, hogy az ünnepélyek műsorát sem tartotta érdemesnek közölni az igazgatóság. Szerettük volna látni legalább a műsorokat, ha már az ünnepélyeket nem szánják is a nyilvánosságnak. Ünnepleni lehet csendben, bizalmas körben is; de véleményünk szerint az iskolai ünnepélyeknek burkolt célja is van, t. i. az, hogy egy kicsit beszámoljanak a tanuló ifjúság előmeneteléről, fejlődő izléséről és művelődéséről. Ezt az alkalmat mindig elmulasztotta a reáliskola. Ezelőtt is, az idén is.

Bár az intézet nem felekezeti, a vallásérkölesi nevelésre nagy gondot fordítottak; s — mint az igazgató mondja — az intézet ifjúsága a felekezeti türemlenség kizárásával a felebaráti szeretet erőnyében nevelkedett.

Az intézetek az igazgatóval együtt volt 5 rendes és egy segédtanára. Az ifjúság buzgalma a tudományok iránt legkevésbé sem dicsegetreméltó. A tanári kar az állami reáliskolák tantervéhez szigorúan ragaszkodott; azonban az ifjúság — úgy látszik — nem tanulta meg az előadott studiumokat, mert 165 vizsgázott tanuló között volt 59 olyan, akinek elégtelen jegye is van. És ez az 59 bukott tanuló 168 szekundán osztályozkodott meg. Biz ez igen nagy perccent a rosszából. Hát még ha hozzávesszük, hogy 165 tanuló közül egyetlen egy jutott minden tárgyból jeles bizonyítványhoz!

Szilveszter.

kinek ismét eszébe jutottak a jogi ismeretei — csendesen uraim, „il ne faut pas rire de la morte“ a mint Napoleon mondta, mikor Moszkvából menekült. En vagyok a világrahajtó további intézkedésig, a temetőkulcs lesz a hang.

Ujabb kacaj volt hallható, midőn a nagy képüsködő Daae az asztalfőn foglalt helyet s orrhangon, monoton módon így szolt:

— Ezennel közhírré tétetik, hogy november 25-én, éjfélkor, pontban 12 órakor a deák kaszárnya 5. sz. folyosóján további árverés kiadásával, egy szép csinos női kar, a hozzátartozandókkal együtt u. m. kéztöcsontok izék körmök jó állapotban nyilvánosan elárvereztetik. Egyszersmind megjegyeztetik, hogy az elárverezett dolgot azonnal el kell vinni; fizetési képes vevőknek hatheti hitel engedélyeztetik. Kikiáltási ár egy dán silling.

— Egy márka — kiált Sölling.

— Kettő, — kiált egy másik tagja a társaságnak.

— Négy — teszi kosszá Sölling — amit igazán megér, Simsen, te is ígérj valamit. Ugy nézel ki, mintha piócák szivnának.

Kellettlenül ígértem egy márkát, Sölling rám ígért egy tallért. Mivel senki sem ígért föbbet, a temetőkulcs leestett, a kar Söllingé lett.

— Nesze — mondá ő, öt márkát adva nekem, — ezt igazán megérdemelted. Ez a borralalód, a mit mint hullarabló érdemlettél meg. A többit majd a napokban kapod meg, ha ugyan nem akarnád, hogy inkább megigyuk.

Ezzel Sölling újságpapírosba csavarta a kart, mind fölkeltek, s a vig társaság nemso-

kára a lépcsőn botorkált már, a kapu nagy nyikorgással bezáródott utánunk, a zaj csakhamar elveszett az utcán, síri csend lett.

(Folyt. köv.)

HIREK.

Heti naptár:

JULIUS.

24. Csütörtök Krisztina
25. Péntek Jakab.
26. Szombat Anna.

— **Személyi hírek.** Horváth Béla főispán kedden városunkban időzött, s ez alkalommal nagyon sokan jelentkeztek nála kihallgatáson. Ez alkalommal *Boltzár* József érseki helynök a főispán tiszteletére ebédet adott, melyre hivatalosok voltak még: *Andrássy* János alispán, *Graeffel* János praelatus kanonok, *Haan* Rezső lapszerkesztő és *Helcz* János gazdasági szeminaryumi tanár. — *Fekete* Ipoly szegedi kegy. rendi tanár, rokonai látogatására, városunkba érkezett.

— **A mit a virágok suttognak.** Érdekes eljegyzési hírről suttognak az ugynevezett „jól beavatott” körök. A menyasszony nemcsak atyjának előkelő állása, hanem az ő szépsége és szeretetreméltósága révén is, a társaskörök kedvence. Az irigylet völegény egy jönevű gazdatiszt. Az eljegyzést — mint értesülünk — a jövő hó folyamán fogják nyilvánosságra hozni.

— **Kossuth Lajos esztendeje.** Az országos függetlenségi és 48-as párt nagy előkészületeket tesz Kossuth Lajos születése 100 éves fordulójának emlékünnepe. A főváros szeptember 19-én ünnepélyt rendez, mely isteni tisztelettel veszi kezdetét, aztán lesz a sír megkoszorúzása s a máuzoleum alapkövének letétele. Erre az ünnepélyre meg lesznek hívva a főrendiház, a képviselőház, a kormány és a törvényhatóságok. Egy bizottságot alakítottak, a melynek feladata, hogy az ünnepélyeket rendezze és irányítsa. A bizottság, kebelőül négy albizottságot küldött ki. Egyet, melyet a Kossuth szobrok terjesztését és emlékérmék veretését van hivatva gondozni; egy irodalmi, mely Kossuth beszédeit olvasó füzetekben adja ki, ennek az albizottságnak feladata, hogy olyan „Fohászt” szerkesszen, mely szept. 19-én, egyórában az egész országban elmondanak. A harmadik bizottság a fővárossal lesz állandó érintkezésben, míg a negyedik bizottság a vidéki ünnepélyeket szervezi. Hisszük és reméljük, hogy Esztergom város közönsége nagy hazánkfia emléket méltóan fogja megünnepelni.

— **Hangverseny Kovácspatakon.** A kovácspataki fiatalság, hogy az egyhangú, nyári estét elülze, kedden este tartotta meg II. hangversenyét. Miután jobban inkább családi jellegű estélyről van szó és majdnem mind műkedvelők vettek részt benne, kritikát csak enyhébb formában irhatunk. A mi ellen kifogásunk van, az az, hogy a műsor két-harmad része német volt, és ez ellen, a jövőre való tekintettel, kifogással élünk. Van magyar opera ária és magyar dal is, a mit művésznők, sőt műkedvelők is előadhatnak, nem kell idegen termékek után szaladgálni. A közreműködők közül különösen *Oesterreicher* Melanie k. a., *Passy-Cornett* asszony tanítványa tűnt fel, nagy terjedelmű s szép jövővel kecsegtető szoprán hangjával, mely azonban még nincsen teljesen iskolázva, és éppen annál nagyobb az érdeme, hogy *Schubert* dalával, mely inkább mély regiszterű „alt” hanghoz való, ilyen szép sikerrel megbirkózni tudott. Az előadott magyar dalával már inkább tudott érvényesülni, és reméljük, hogy a jövő estélyen már magyar opera áriával fog meglepni bennünket. Elismerés illeti *Weiss Rózsika* k. a., a ki ügyesen kísért a zongorán. *Theumann* Zsófia, „*Rossini*” Tell Vilmos-ából adott elő egy részletet, s ügyes technikáról tett tanubizonyosságot. *Leichter* De-

zso hegedűn, *Hegedűs* Lili k. a., zongorán adtak elő nagyon ügyesen és szép összjátékkal magyar népdalokat. Ezután két fiatal leányka szavalt értelmesen és szép rutinnal és pedig *Theumann* Margit német verset, *Bergmann* Irénke pedig *Kiss* József „*Simon Judit*”-ját, Kár, hogy nem inkább a neki való „*Szép Ilonka*”-val próbálkozott. Nagyobb sikere lett volna. *Pfeiffer* Hedda k. a. ugyancsak német és magyar dalokat énekelt szép sikerrel. Főlolvasás is volt, *Hegedűs* Lili k. a., mint szerző, olvasott a kovácspataki új alakokról. Azonban miután nem lehetett jól hallani, nem is tudunk róla beszámolni. Végül *Leichter* Dezső magyar népdalokat és *Tenczer* J. „*Schubert Wanderer*”-jét adta elő, és ezzel a hangverseny véget ért. A fiatal párok tánczra perdültek, ropták a csárdást, és a lágy keringőket, míg a propeller éles füttye visszautazásra figyelmeztette a vendégeket.

— **Népgyűlés.** A vasárnapra hirdetett nagysápi népgyűlést a község lakói nem tartották meg, mivel az délutánra lett engedélyezve, holott ők reggel 6 órára kérték, mert vasárnap délből már vásárra kellett elutazniok. A zivataros idő miatt a belügyministeri engedély eziránt már későn érkezett le az alispáni hivatalhoz, úgy, hogy már késő volt őket értesíteni. Ez ügyből kifolyólag *László* Zsigmond ref. lelkész és dr. *Weiss* Sándor ügyvéd, mint a nagysápi polgárság jogi képviselője kedden délután tisztelegtek a főispánnal, a ki megígérte nekik, hogy pártatlanul és szigorúan megfogja vizsgálni az ügyüket és ha a hivatalos közvegeket mulasztás terheli, a legnagyobb szigorral fog ellenük eljárni.

— **A kesztőlci út.** A sok panaszra okot adott kesztőlci közlekedési közút hozzájárulási aránya, előreláthatólag újból lesz megállapítva, s így remélhető, hogy a sok jogos panaszra okot adott út, végre-valahára jókarba fog helyeztetni.

— **Fürdőző katonák.** A múlt hét egyik napján történt, hogy a midőn a közönség a Kovácsiba induló 5 órai csavargózásra várt, a katonai uszodánál fürdőző katonák közül többen minden ruha nélkül csóvakázní mentek, és a Dunán egészen a csavargózós állomásig ereszkedtek le, és csak midőn egy szinten ott időző katonatisztet megpillantottak, fekiüdtek le a csónak fenekére, ezzel is illusztrálva, hogy helytelen dolgot cselekedtek. Miután abban a hiszemben vagyunk, hogy ez, a fürdőre kivezényelt katonasoztag parancsnoka tudta nélkül történt, felhívjuk az ezredparancsnokság figyelmét erre már azért is, hogy intézkedjék, miszerint a jövőben ilyesmi elő ne fordulhasson, mert ez az ott álló, illetve sétáló uri közönség józólését joggal és méltán sérti, és meg nem engedhető, hogy uri hölgyközönség ilyen szemérem sértő inzultusoknak legyen kitéve. Miután pedig tudtunkkal az ott őgyelgő rendőrnek a figyelmét a társaság egyik tagja erre azonnal felhívta, kíváncsiak vagyunk, tevéte erről ez feljebbvalóinak jelentést, és ha igen, miért nem lépett az érintkezésbe a katonai hatósággal, az ilyen anomáliák megszüntetése iránt.

— **Az idegenforgalom emelése** érdekében a belügyminister összeíratta az ország összes vendéglőit és szállóit, a melynek eredményeképp közölhetjük, hogy megyénkben, az esztergomi járásban 6; a párkányiban 15 — (persze a csárdákkal együtt) — Esztergom városban pedig 5, szállóval egybekötött vendéglő van.

— **Színészet.** *Ladányi* Imre igazgató vezetése alatt egy 12 elsőrendű tagból álló társulat fog szombattól kezdődőleg több napon át a Magyar Király szálloda nagytermében előadásokat tartani. A társulat, mely ezekre az engedélyt már megszerezte, kisebb, egy felvonásos vígjátékokat és concert-számokat fog adni, 1 kor. és 60 fill. olosó helyárak mellett. A társulat pártfogására szívesen hívjuk fel a közönség figyelmét, kiről tudjuk, hogy jó előadásokat fényes megjelenésével szívesen honorál.

— **Katonai utóállítás.** F. hó 21-én tartotta meg a katonai állandó sorozó bizottság az utó-

állítást, a melyen 18 hadköteles lett alávetve a sorozásnak. Ebből besoroztatott 4, visszahelyeztetett 11, töröltetett 1 és fegyverképtelennek nyilvánított 2 hadköteles. Előállított 7 apa, ezek közül 5 keresetképesnek és 2 keresetképtelennek mondatott ki.

— **Énekpróbák.** A megüresedett izr. kántori állásra 22 pályázó jelentkezett; a kik most tartják gyors egymásutánban próbaénekléseiket.

— **Ertesítés.** A jour mulatságot rendező ifjuság ez uton juttatja az ismerős és mulatságaikon résztvevő közönségnek tudomására, hogy a rossz időjárás miatt legutóbb elmaradt mulatságát most szombaton, vagyis 26-án fogja a Kovácspatakban megtartani. A következő ilyen mulatságok a 26. át követő minden második szombaton folytatólagosan tovább is megtartatnak.

— **Elütött biciklisták.** *Gabris* Ödön vmegeyi hivatalnok és *Paczolay* Imre bpesti felső kereskedelmi iskolai tanuló, f. hó 17-én kerékpáron Tokodra rándultak ki. Útközben *Horváth* József kocsiipóttás jött velük szemben, kinek lova a kerékpárosoktól megijedt s a biciklistákat az árokba fordította. Szerencsére kisebb sérüléseken kívül egyéb bajuk nem történt.

— **A budapesti m. kir. állami felső építőipariskola rendes tanfolyama.** A jövő 1902, 1903 isk. évre való beírás szeptember 1-től 5-ik napjáig lesz. Az intézet célja a hazai építőipar számára előmunkásokat, pallérokat és építési vezetőket nevelni, a kikből önálló mesterek lehessenek. Az intézetben nyert végbizonyítvány legalább három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot ad, a kőműves, a kőfaragó, vagy az ácsmesterség önálló üzésére, legalább három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot ad az építőmesteri vizsgálatra való jelentkezésre; a végbizonyítvány jogot ad az egyéves önkéntességre. Tanulóul felvétetnek azok a 15. életévet betöltött ifjak, a kik a polgári iskola, gymnásium, vagy reáliskola négy alsó osztályát „jó” osztályzattal elvégezték. A kiknek középiskolai bizonyítványai nem „jó” vagy „jeles” osztályzatúak, vagy a kik kevesebb középiskolai osztályt végeztek, de hosszabb időn át voltak gyakorlaton, csakis felvételi vizsgálat után vehetők fel. Minden jelentkező tartozik iparhatóságilag hitelesített bizonyítvánnyal igazolni, hogy az építőipar terén foglalkozott gyakorlatilag legalább két hónapon át; hosszabb gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. A beíratási díj egész évre 4 korona, a tandíj félévénként 20 korona; szertári biztosíték egész évre 6 korona. A jelentkezésnél szükséges iratok: 1. Keresztlevél, vagy születési bizonyítvány; 2. Az összes végzett középiskolai osztályokról szóló bizonyítványok; 3. A újraoltásról szóló orvosi bizonyítvány; 4. Az iparhatóságilag hitelezett gyakorlati bizonyítvány. Bővebb felvilágosítást készséggel ad az igazgatóság (Budapest VII. ker. Csömöri út 74 szám.)

— **Gondoskodás a mezőőrökről.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter közelebből körrendeletet bocsátott ki a mező (hegy) örökre, az országos gazdasági munkás- és cseléd-egyelző pénztár kötelekibe leendő felvétele iránt. Figyelmezteti ugyanis a mező (hegy) öröket tartó községeket és birtokosokat, hogy alkalmazott mező (hegy) öreiket vétessék fel az országos gazdasági munkás- és cseléd-egyelző-pénztár kötelekibe, mert nemcsak humánus szempontból kívánatos, de egyenesen az alkalmazó község és birtokos érdeke, hogy mező (hegy) öre és ennek családja részére baleset, betegség vagy munkaképtelenség esetén az ellátás biztosítva legyen, a mezőört szolgálata közben nem ritkán éri baleset vagy más betegség, mely miatt ideiglenesen vagy véglegesen munkaképtelenné válik s ez esetben az országos gazdasági munkás segély-pénztár által nyújtandó segély, míg egy részt jótétemény a szolgálatképtelenné vált mező (hegy) ör, esetleg családja részér, addig másrészt az illető községet vagy birtokost is, munkaképtelenné vált mezőörnek ellátásával járó gondoktól és teherrel kiméli meg.

— **Körrendelet a gyermekmenhelyről.** A belügyminister körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, miszerint az 1901. évi VIII. t.-cz. folyományaképp május 15-én a Fehérkereszt országos lelenczház egyesület tulajdonát

képező, de a belügyminisztérium által bérbevett épületekben, az állami gyermekmenhely működését megkezdte. Ezzel egyidejűleg megszűnt a Fehér-Kereszt azon joga, hogy a talált, vagy hatóságilag elhagyottakat nyilvánított 7 éven aluli gyermekeket, az országos betegápolási alap terhére gondozásba vegye. Ez ügykör f. évi május 15-e óta kizárólag a budapesti Fehér-Kereszt országos lelenezház-egyesület által fenntartott 11 fiúintézet, u. m. a békés-gyulai, kassai, szombathelyi, szegedi, temesvári, aradi, nagyszőlősi, munkácsi, rimaszombati, szabadkai és nagyváradai intézeteket illetően meg, a belügyminiszter felhívja a törvényhatóságokat, értesítsék alantós hatóságukat, miszerint minden elhagyottakat nyilvánított 7 éven aluli gyermeket, gondozásba kizárólag az említett intézetekbe utaljanak be.

— **A megrendelések gyűjtése.** A kereskedők mindig elégedetlenkedtek a megrendelések gyűjtéséről szóló törvényvel. Szigorúnak tartották. Most mozgalom indul meg az iránt, hogy a törvény egyes pontjait enyhítsék. A kereskedők deputációt menesztenek a kereskedelmi miniszterhez.

— **A zóna-díjszabás.** A mint a „Magyar Kereskedők Lapja” írja, a zóna-rendzerben némi változás áll be: a zónák száma valószínűleg kettővel megnagyobbodik a szomszédos forgalomban lesz némi változás. Lehet, hogy az újítás még az év folyamán életbe lép.

— **A munkások igazolványa.** A kereskedelmiügyi miniszter azt az elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy a magyarországi iparos-egységeknek és gyári munkásoknak, ha az osztrák császárság területén utaznak, igazolásukra munkakönyvük teljesen elegendő.

— **Permetezés.** A szőlőpenész vidékünkön több helyütt jelentkezik, miért is figyelmeztetjük a szőlőgazdákat, hogy a másodszori permetezéssel ne késlekedjenek. Annyi az ellensége a szőlőnek, hogy alig győz a gazdaközönség védekezni a sokféle veszedelem ellen. De a mutatkozó jó termés megérdemli, hogy lehetőleg megvédelmezze ki-ki a magát — egyúttal a közvagyon.

— **Aj község.** Komárommegye községeknek száma egygyel szaporodott. A m. kir. belügyminiszter ugyanis az Alsó-gallai község határában elterülő bányatelepeknek „Tatabánya” néven való kis községgé alakulását, 36109. számú rendeletével megengedte.

— **Szerencsétlenség.** Nagy szerencsétlenség érte *Bermann* Aladár gépszerelőt, Tölgyesi Ferenc alkalmazottját; ugyanis cséplés közben a gép a kezét elkapta és összezúzta. Ápolás végett beszállították a kórházba. Saját vigyázatlansága idézte elő a bajt.

— **Sertésvész.** Tách községben fellépett a sertésvész; a szükséges óvintézkedéseket megtették.

— **Heveny-kór.** A vármegye területén legújabbán a következő hevenykóros bajok léptek fel: *Kanyaró:* Esztergomban, Piskén, Lábatlanon, Nyergesújfalun és Párkányban. *Vörheny:* Kéménden, Karván és Bátorkeszin. *Roncsló toroklob:* Párkányban, Nánán és Faradon. *Hagymás:* Esztergomban és Bényben.

— **Gyufaoldatot ivott.** *Schwarz* Mihály cipészszegéd a múlt napokban — a fölötti bánatában, — hogy az anyjával rossz lábon élt és hogy az ősszel be kellett volna vonulni a katonasághoz 3 esztendei szolgálatra, öngyilkossági szándékból gyufaoldatot ivott. Beszállították a kórházba, a hol 3 napi keserves kínlás után f. hó 20-án meghalt. Az öngyilkos, a ki Mészáros Gyula csizmadia mesternél dolgozott, már hosszabb idő óta foglalkozott az öngyilkosság eszméjével, s ebbeli szándékának többször adott gazdája előtt kifejezést, a ki azonban nem fektetett rá nagyobb súlyt, míg végre elkövette régi szándékát.

— **Búcsú.** Vasárnap volt Dorogon a bucsú s mint rendszeren a bucsukon történni szokott, volt egy kis verekedés is. A legények ugyanis ki akarták próbálni, melyiküknek van keményebb koponyája, s ezért sűrűsüvegeket vagdaltak egymáshoz; de csak egynek feje a bizo-

nyult puhábbnak, a többi megbirkozott a sűrűsüveggel, mert inkább az törött össze, miután a koponya hörpádt volna be. A csendőrség azonban azt megakadályozta, hogy a már előkerített dorongok is használatba véssenek.

— **II. mezőgazdasági országos kiállítás Pozsonyban.** Az országos magyar gazdasági egyesület által Pozsonyban 1902. évi szept. 7—21-ig rendezendő II. mezőgazdasági országos kiállítás iránt országoszerre nagy az érdeklődés. Pozsony sz. kir. város helyi rendező bizottsága megtett minden előkészületet, hogy a kiállítást látogatók kielégítő elszállásolását lehetővé tegye.

I. *Az elszállásolás kétféle:* a) egyénienkénti b) csoportonkénti. a) *Az egyénienkénti elszállásolás:* Szállodák. Magánfelek lakásai. Városi hajlékok Szállodák Pozsonyban a következők: „Zöldfa”, „Magyar király”, „Nenzeti szálloda”, „Arany szarvas”, „Vörös ökör”, „Arany rózsza”, „Arany mérő”, „Arany korona”, „Arany barány”, „Arany kereszt”, „Medve szálló”, „Fekete oroszán”. Minthogy ezekben a szállodákban csak korlátozott számú vendégek, számára van meg a kellő férőhely, azért ajánlatos, hogy a kiállítást látogatók lehetőleg még július havában foglaljanak le a maguk számára szállóbeli lakást. E végből a lakást kereső forduljon közvetlenül a szállodához. Azon látogatók számára, a kik a szállodákban már férőhelyet nem kaptak, férőhelyről gondoskodik a városi szállásadó bizottság, amely Mitterhauszer városi tanácsos vezetésével alatt már mostantól fogva és a kiállítás egész tartama alatt működik. Aki a városi szállásadó bizottság közvetítését kívánja igénybe venni, az legalább 10 nappal ideérkezése előtt jelentse be ezt a szándékát a bizottságnak, lakás igényeinek (lakás, fekvése, ár, időtartam, ágyak száma stb.) továbbá nevének, polgári állásának és lakozási körülményeinek megjelölésével. A lakás közvetítéséért ágyanként 1 kor. közvetítési díj jár, amely a bejelentéskor (esetleg levélbélyegeken) előre lerovandó. Pozsonyba érkeztek a vendég forduljon a szállásadó bizottsághoz, amely a kiállítást megelőző napokon a városházán székel, a kiállítás előtti napon s a kiállítás napjain pedig a pályaudvarokon és a hajó állomásokon működik; felette szükséges ennél fogva, hogy a bizottságnak előre is bejelentessék, hogy a fél hajóval jön-e, avagy vasúton, utóbbi esetben pedig melyik pályaudvaron. (Fő pályaudvar vagy Pozsony-Ujvárosi pályaudvar.)

b) *Csoportonkénti elszállásolás:* A csoportonkénti elszállásolást a helyi rendező bizottság az e célból rendelkezésére álló helyiségek felhasználásával végzi. Számot tarthatnak erre különösen a kis gazdák, akik nagyobb tömegekben, vezetés alatt, keresik fel a kiállítást. A csoportos elszállásolásra igényt tartók közvetítési díjat nem fizetnek, a hajléknak használatáért fekvőhelyenként és éjjelenként fizetnek 50 fillért, ezen díj ellenében a helyi szállásadó bizottság a csoport minden egyes tagjának külön fekvőhelyet és takarót ad. A szállás-díj a csoport vezetői által a szállás-utalvány átvételekor Pozsonyban fizetendő. A csoportos látogatók száma és Pozsonyba érkezése legalább 15 nappal az ideérkezés előtt a szállásadó bizottságnak bejelentendő.

x **Kiadó utcái lakás!** 3 szoba előszobával és tartozékaival f. év szept. Mihálytól bére vehető. Tudakozódhatni *Rudolf* István tulajdonosnál.

x **Idei kelésű fajtisza** óriási pekingi kacskák kaphatók, Morva Izidor községi jegyzőnél Köhidgyarmaton. A fajtiszaságért kezesség vállalattik.

Beküldetett.

Tekintetes Szerkesztőség!

Van szerencsénk tudatni, hogy igazgatóságunk elhatározta, miszerint az elő-

haladott időny miatt, mostantól kezdve egész szeptember végeig csavargózósunkon a Kovácspatakra szóló, ugynevezett időnyjegyeknek árát tetemesen leszállítja, é. p. a következőképpen: Egy magánszemélynek vagy családfőnek, korlátlan használattal 1 utóidényjegy ára 10 korona. Minden további családtag, nevelők- vagy cselédeknek korlátlan használattal 1 utóidényjegy ára 5 kor. Továbbá a n. é. kiránduló közönség kényelmére elhatározta, hogy az esti 10 órai menet Kovácspatakról a mai naptól kezdve egész augusztus végeig feltétlenül be fog tartatni. Azonkívül tömegesebb kirándulások, jourok vagy katonazene alkalomával még egy 11 órai menet is érvényesíthető, ha ezt legalább is 50 személyre követhető. Az igazgatóság.

I R O D A L O M.

* **Rákóczi Ferencz** hamvai hazaszállításának eszméjét élénkítette fel a magyar ifjúság. Azalatt a 200 esztendő alatt, a mióta messze van e hazából, emlékének megőrzésére még nem történt semmi. Történetírók sivar feljegyzése verselgetők tavaszi sopánkodása őrzi csak nevét.

Fiatalon maradt árván, apja alig néhány nappal élte túl születését és a gyermek, kire Magyarország legnagyobb vacyona nézett, anyja oltalmára maradt. Ez az anya Zrínyi Ilona volt. Fejedelmi módon nevelte fiát. Mostoha apja, Tökölly hordta magával fiatalon háborúba, legelőször Pozsony ostromához. Midőn anyja Munkács várát védte, ő is ott volt néjével, Juliannával együtt és május 22-én Szent-Ilona napján a fiú ily szavakkal köszöntötte fel várvédő hős anyját:

Inség bálnesit kerülő magyarság,
Egy Munkács várán szorult a szabadság,
Kit egy Zrínyi szívű tartott meg a szonyság,
Hol van s hálát nem adsz az egész magyarság?

További élete is olyan, mint egy költemény, „egy bús elégia”, míg ezt a szép és nagy életet betetőző az idegen föld kolostorában oltárköve.

Róla szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 166. füzeté.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: GERENDAY JÓZSEF
Helyettes szerkesztő: KAROSSA ÖDÖN.

1902. V. I. 540/11. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kir. bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a bpesti VIII—X. ker. kir. járásbíróság 1899. évi Sp. 1349/3. számú végzésével Détsy Imre ügyvéd által képviselt Halász Miklós felperes részére Rosenschém Dávid alperes ellen 218 kor. 22 fill. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 644 koronára becsült ingóságokra az esztergomi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatott követeléseik erejéig is, a mennyiben azok végrehajtási zálog jogot nyertek volna, alperes lakásán Dághon leendő megtartására határidőül 1902. évi július hó 29. napjának d. e. 9. órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt bútork, bolti állványok, vegyes áruk s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfog adatni.

Egyúttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot — amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik — hogy elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött írásban vagy pedig szóval jelentsék be.

Kelt Esztergomban, 1902. évi július hó 12-ik napján.

Havas Vincze,

kir. bir. végrehajtó.

(Szent-Tamás, Káptalan-utca 3. szám.)